

Аналіз регуляторного впливу проєкту постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про додаткові вимоги до договорів небанківських фінансових установ про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту)”

I. Визначення та аналіз проблеми, яку пропонується розв’язати шляхом державного регулювання

Проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про додаткові вимоги до договорів небанківських фінансових установ про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту)” (далі – Проєкт) підготовлено з метою впорядкування укладення договорів про споживчий кредит, а також договорів про надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, між споживачами фінансових послуг (далі – споживач) і небанківськими фінансовими установами (далі – кредитор), необхідність якого виникла у зв’язку з набранням чинності Законом України від 20 вересня 2019 року № 122-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг” (далі – Закон № 122-IX) та Законом України від 12 вересня 2019 року № 79-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон № 79-IX).

Відповідно до Законів № 79-IX та № 122-IX Національний банк України (далі – Національний банк) з 01 липня 2020 року набув повноважень щодо здійснення державного регулювання та нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ та інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги [пункт 8¹ частини першої статті 7 Закону України “Про Національний банк України” (далі – Закон про Національний банк)], у тому числі в межах своєї компетенції встановлювати додаткові обов’язкові для фінансових установ та осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, вимоги до договорів про надання фінансових послуг, якщо це не врегульовано законом [абзац п’ятнадцятий частини першої статті 6 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон про фінпослуги)].

II. Визначення цілей державного регулювання

Проєкт розроблено відповідно до повноважень Національного банку, передбачених частиною першою статті 6 Закону про фінпослуги та пунктом 34 частини першої статті 7 Закону про Національний банк, з метою визначення в окремому нормативно-правовому акті для небанківських фінансових установ, які відповідно до законів України мають право надавати споживчі кредити,

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000E910000024290000

Дійсний до: 17.07.2021 11:39:41

Національний банк України

B/14-0006/44606
від 04.06.2021 13:19

кошти у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, додаткових вимог до договорів про надання цих послуг, а також забезпечення захисту прав споживачів.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення встановлених цілей із аргументацією переваг обраного способу

Закон № 79-IX доповнив статтю 7 Закону про Національний банк пунктом 8¹, яким до повноважень Національного банку віднесено здійснення державного регулювання та нагляду на індивідуальній і консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг за діяльністю небанківських установ у межах, визначених Законом про фінпослуги та іншими законами України.

Згідно зі статтею 28 Закону про фінпослуги до повноважень Національного банку у сфері державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг належать:

розробка та затвердження нормативно-правових актів, обов'язкових до виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, учасниками ринків фінансових послуг, їх об'єднаннями, контроль їх виконання;

встановлення додаткових обов'язкових для фінансових установ та осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, вимог до договорів про надання фінансових послуг, якщо це не врегульовано законом.

Національний банк на виконання вимог частини першою статті 6 Закону про фінпослуги затвердив постанову Правління Національного банку від 22 січня 2021 року № 7 “Про затвердження додаткових вимог до договорів про надання фінансових послуг”, норми якої поширюються на договори про надання фінансових послуг, що укладаються зі споживачами банками. Норми цієї постанови не поширюються на договори про надання фінансових послуг, що їх зі споживачами укладають небанківські фінансові установи.

Цивільним кодексом України (далі – ЦК України), Законом про фінпослуги, Законом України “Про споживче кредитування” та іншими спеціальними законами України встановлені істотні умови договору про надання фінансових послуг, зокрема для надання послуг споживчого кредиту та коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, для його укладення.

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), затверджені постановою Кабінету Міністрів від 07 грудня 2016 року № 913, містять вимоги до договорів про надання фінансових послуг у частині необхідності дотримання їх відповідності до внутрішніх правил надання фінансових послуг фінансовою установою, до Закону про фінпослуги, Закону

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000E910000024290000

Дійсний до: 17.07.2021 11:39:41

Національний банк України

В/14-0006/44606
від 04.06.2021 13:19

України “Про захист прав споживачів”, ЦК України, до інших законів з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг, а також вимогам до договорів про надання фінансових послуг фізичним особам, визначеним Національною комісією, що здійснює державне регулювання в сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг).

Положенням про порядок, умови видачі та розміри кредитів страхувальникам, які уклали договори страхування життя, затвердженим Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України (далі – Держфінпослуг) від 03 грудня 2004 року № 2883, встановлені власне умови кредитів і порядок їх видачі, а також відносини кредитодавця з позичальником на переддоговірному етапі.

Держфінпослуг та Нацкомфінпослуг не визначено інших додаткових вимог до договорів про споживчий кредит та про надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, тимчасом як залишаються не врегульованими питання способу викладення тексту договору, порядку підписання споживачем договору у вигляді електронного документа, прозорості та добросовісності положень договору для споживача, договірної списання коштів з банківського рахунку споживача в рахунок повернення суми кредиту, продовження (лонгації, пролонгації) строку кредитування/строку договору кредитодавцем.

Таким чином, зазначене питання не може бути вирішене за допомогою чинних нормативно правових актів Національного банку, Кабінету Міністрів України, Держфінпослуг або Нацкомфінпослуг.

Ураховуючи вищевикладене, проблему може бути розв’язано шляхом прийняття Правлінням Національного банку України постанови “Про затвердження Положення про додаткові вимоги до договорів небанківських фінансових установ про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту)”, якою будуть врегульовані вищезазначені сфери договірних відносин між кредитодавцем і споживачем. Прийнятних альтернативних способів досягнення поставлених цілей немає.

IV. Опис механізмів і заходів, які забезпечують розв’язання визначеної проблеми шляхом прийняття запропонованого регуляторного акта

У разі затвердження Проекту такий регуляторний акт дасть змогу привести договори, що укладаються між кредитодавцями та споживачами про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту) та регулювання яких належить до повноважень Національного банку згідно з Законом про фінпослуги, у відповідність до законодавства України, а також встановить наступне:

- 1) належний спосіб викладення змісту договору;
- 2) належний рівень (прозоре, повне) розкриття в договорі інформації про умови надання послуги, а також прав та обов’язків сторін договору;

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000E910000024290000

Дійсний до: 17.07.2021 11:39:41

Національний банк України

В/14-0006/44606
від 04.06.2021 13:19

3) чітко зазначення наслідків невиконання або неналежного виконання взятих зобов'язань споживачем;

4) додаткові вимоги до договору, що укладається у вигляді електронного документа;

5) запобігатиме включенню до змісту недобросовісних умов договору.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття запропонованого регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта є обов'язковими для виконання кредитодавцями з числа учасників ринку небанківських фінансових послуг (під час укладення договорів про надання фінансових послуг зі споживачами), на які поширюється його дія.

До зовнішніх чинників, що можуть потенційно впливати на дію запропонованого регуляторного акта, належать зміни в законодавстві України.

Питання відповідальності за невиконання або неналежне виконання вимог запропонованого регуляторного акта регулюється законодавством України.

Реалізація вимог, запропонованих у Проєкті, не потребує додаткових витрат Державного бюджету України.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття запропонованого регуляторного акта

Прийняття регуляторного акта дозволить:

1) чітко врегулювати спосіб, зміст і порядок укладення договорів про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту) між кредитодавцем і споживачем;

2) забезпечити реалізацію Національним банком функції здійснення захисту прав споживачів.

Визначення кількісних показників результативності Проєкту не вбачається можливим.

VII. Обґрунтування строку чинності запропонованого регуляторного акта

Запропонований до розгляду регуляторний акт набиратиме чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

Вимоги регуляторного акта діятимуть без визначення кінцевого строку, починаючи з дня набрання ним чинності.

Регуляторним актом буде передбачено перехідний період три місяці з дня набрання чинності на приведення небанківськими фінансовими установами України, які відповідно до законів України мають право надавати споживчі

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000E910000024290000

Дійсний до: 17.07.2021 11:39:41

Національний банк України

В/14-0006/44606
від 04.06.2021 13:19

кредити, кошти у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, своєї діяльності у відповідність до вимог цього акта.

VIII. Визначення показників результативності регуляторного акта

Дія регуляторного акта поширюватиметься на всіх учасників ринків небанківських фінансових послуг, за якими здійснює нагляд Національний банк та які відповідно до законів України мають право надавати споживчі кредити, кошти у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту.

Як показник результативності регуляторного акта планується використовувати статистичні дані щодо звернень, запитів споживачів, пропозицій учасників ринків небанківських фінансових послуг, а також відповідні публікації в засобах масової інформації.

Ураховуючи специфіку запропонованого регуляторного акта, надати чіткий перелік його прогнозних значень показників результативності неможливо.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватимуться відстеження результативності регуляторного акта в разі його прийняття

Відповідно до статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів у порядку, визначеному Методикою відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 року № 471.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься до дати набрання чинності Положення про додаткові вимоги до договорів небанківських фінансових установ про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту).

Повторне відстеження результативності планується здійснити не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторного акту.

Періодичні відстеження результативності регуляторного акту здійснюватимуться раз на кожні три роки, починаючи з дня виконання заходів щодо повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Для відстеження результативності регуляторного акта Національний банк використовуватиме дані, отримані за результатами своєї діяльності.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 3122842E6867E65404000000E910000024290000

Дійсний до: 17.07.2021 11:39:41

Національний банк України

В/14-0006/44606
від 04.06.2021 13:19